

TAPA VESI OÜ JA TAMSALU VESI AS ARENDUSTEGEVUSTE FINANTSEERIMISE VÕIMEKUSE ANALÜÜS ERALDI ETTEVÕTETENA JA VÕIMALIKU ÜHISETTEVÕTTENA

Käesolevalt on analüüsitud ettevõtete Tapa Vesi OÜ ning Tamsalu Vesi AS arendustegevuste elluviimise võimekust investeringuprojektide omaosaluste tagamisel, võttes eelduslikuks hüpoteesiks, et vee-ettevõtte:

- A) katab arendusprojektide omaosaluse omavahenditest;
- B) katab arendusprojektide omaosaluse laenuvahenditest, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK) poolt kehtestatud tingimustel.

Analüüsitud on nii ettevõtete finantsvõimekust eraldi kui ka mõlema ettevõtte näitajaid summeerides võimaliku ühisettevõtte loomise korral.

VARIANT A – juhul, kui vee-ettevõtte soovib katta **arendusprojektide omaosaluse omavahenditest** on eeldatud SA KIK arendusprojektide finantseerimise korra kohaselt, et see saab toimuda maksimaalselt ulatuses, mil määral ettevõtte likviidsed varad ületavad lühiajalisi kohustusi ehk vaba käibekapitali reservi arvelt.

Järgnevatel tabelites 1. ja 2. on kirjeldatud ettevõtete Tapa Vesi OÜ ja Tamsalu Vesi AS omaosaluste katmise võimet vastavalt aastate 2017. ja 2018. lõpu seisuga eraldiseisvana ja ka juhul, kui mõlema ettevõtte näitajad ühinemise korral summeeritakse.

Tabel 1. Ettevõtete projektide omafinantseerimisvõime omavahenditest, 2017.aasta lõpu seis

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Likviidsed varad	303 739,06	46 253,22	349 992,28
Lühiajalised kohustused	121 725,24	81 753,67	203 478,91
Vahe (omanfinantseerimisvõime)	182 013,82	-35 500,45	146 513,37

Tabel 2. Ettevõtete projektide omafinantseerimisvõime omavahenditest, 2018.aasta lõpu seis

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Likviidsed varad	368 849,36	20 072,79	388 922,15
Lühiajalised kohustused	133 182,44	81 369,03	214 551,47
Vahe (omanfinantseerimisvõime)	235 666,92	-61 296,24	174 370,68

Eeltoodud tabelite põhjal võib teha järelduse, et Tapa Vesi OÜ on võimeline omavahenditest projektide elluviimist finantseerima, samas kui Tamsalu Vesi AS mitte. Veelgi enam - kui Tapa Vesi OÜ vaba käibekapitali reserv 2018.aasta jooksul kasvas, siis Tamsalu Vesi OÜ osas vaba käibekapitali puudujääk suurenes. Kahe ettevõtte näitajate summeerimisel oleks vaba käibekapitali reserv olemas, kuna Tapa Vesi OÜ reserv ületab Tamsalu Vesi AS-i puudujääki.

2018.aasta osas on eelnevat tabelis 2. sisalduvat teavet aluseks võttes võimalik kalkuleerida võimalik elluviidavate arendusprojektide maksimaalne eelarvemaht (tingimusel, et omafinantseeringuks on ettevõtte omavahendid). Sel juhul võetakse eelduseks, et projektide abikõlbulike kulude omafinantseeringumäär on 30% ehk veemajandusprojektide osas nõutav abikõlbulike kulude minimaalne omafinantseeringumäär ning kõik kulud on projektides abikõlbulikud. Juhul, kui projektid sisaldavad mitteabikõlbulikke kulusid, võimalik maksimaalne eelarvemaht langeb.

Tabel 3. Projektide maksimaalne eelarve omafinantseeringu katmisel omavahenditest, 2018. lõpp

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Võimalik laenuta projektide maksimaalne eelarve	785 556,40	Puudub	581 235,60
Kasutatav maksimaalne toetus projektidele	549 889,48	Puudub	406 864,92

VARIANT B – juhul, kui vee-ettevõtte soovib katta **arendusprojektide omaosaluse laenuvahenditest**, on SA KIK finantseerimise korra kohaselt nõutav, et taotlejal oleks tagatud laenukattekordaja täitmine minimaalselt tasemel 1,25. Laenukattekordaja on ettevõtte tegevustulemi ja aasta finantskohustuste (põhiosa tagasimaksete ja intesside summa) jagatis. Seega on eeldatud, et laenude teenindamisel peaks ettevõtte tegevustulemi terve laenuteenindusperioodi vältel ületama finantskohustuste aastaseid tagasimakseid 1,25 kordselt või enam. Järgnevas tabelites 4. ja 5. on kirjeldatud ettevõtete Tapa Vesi OÜ ja Tamsalu Vesi AS laenuteenindusvõimekust vastavalt aastate 2017. ja 2018. lõpu seisuga eraldiseisvalt ning juhul, kui mõlema ettevõtte näitajad ühinemise korral summeeritakse.

Tabel 4. Ettevõtete laenukattekordaja tagamine olemasolevate kohustustega, 2017.aasta lõpu seis

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Tegevustulemi (kulumita)	292 195,33	25 440,16	317 635,49
Laenu põhiosa tagasimakse	72 900,00	34 280,00	107 180,00
Laenuintresside tagasimaksed	4 751,83	4 953,47	9 705,30
Laenukattekordaja täitmine olemasolevate kohustustega	3,76 > 1,25	0,65 < 1,25	2,72 > 1,25

Tabel 5. Ettevõtete laenukattekordaja tagamine olemasolevate kohustustega, 2018.aasta lõpu seis

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Tegevustulemi (kulumita)	287 496,97	29 231,51	316 728,48
Laenu põhiosa tagasimakse	72 900,00	34 280,00	107 180,00
Laenuintresside tagasimaksed	3 871,57	2 797,34	6 668,91
Laenukattekordaja täitmine olemasolevate kohustustega	3,74 > 1,25	0,79 < 1,25	2,78 > 1,25

Eelnevatest tabelitest 4.-5. järeldub, et laenu abil oleks võimalik arendusprojekte ellu viia kas Tapa Vesi OÜ-l eraldi või juhul, kui 2 vee-ettevõtet ühendatakse. Tamsalu Vesi AS-i puhul oleks pidanud tegevuskasum olema 2018.aasta lõpu seisuga minimaalse laenukattekordaja (1,25) nõude täitmiseks juba võetud kohustuste aastaste tagasimaksete korral 17,1 tuh € (58,6%) võrra tegelikust suurem ehk tasemel 46,3 tuh €. Lisaks tuleb arvestada, et uute laenukohustuste lisandumisel kasvaks koheselt ka nõutav tegevustulemi lävend. Juhul, kui ühendettevõtte säilitaks tegevustulemi, mis vastaks kahe ettevõtte summeritud näitajale, oleks võimalik võtta laene, millistega seotud aastased tagasimaksed võiksid ulatuda aastas maksimaalse tasemeni 171,5 tuh €.

Tamsalu Vesi AS-i probleemsele olukorrale olemasolevate kohustuste teenindamisel viitab ka Rahandusministeeriumi saldoandmike andmebaas. Nimetatud andmebaasi tabel „Finantsdistipliini tagamise meetmete täitmine“ möödab, **kas olemasolev ettevõtte netovõlakoorumus ületab lubatud maksimaalset netovõlakohustuste ülemmäära**. Netovõlakohustuste ülemmäär on põhitegevuse tulude kogusumma, kui see on väiksem kui 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe, vastasel korral kas 6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe või 60% põhitegevuse tuludest olenevalt sellest, kumb neist on suurem. Tabel 6 kirjeldab finantsdistipliini tagamise meetmete täitmist 2018.aasta lõpu seisuga.

Tabel 6. Finantsdistsipliini tagamise meetmete täitmine 2018.aasta lõpu seisuga

Ettevõtte	Tapa Vesi	Tamsalu Vesi	2 ettevõtet summeerituna
Likviidsed varad	368 849,36	34 965,78	403 815,14
Võlakohustised	364 500,00	411 942,72	776 442,72
Netovõlakoormus	-4 349,36	376 976,94	372 627,58
Põhitegevuse tulude ja kulude vahe	287 496,97	29 231,51	316 728,48
Põhitegevuse tulud	732 733,37	319 017,56	1 051 750,93
6-kordne põhitegevuse tulude ja kulude vahe	1 724 981,82	175 389,06	1 900 370,88
60% põhitegevuse tuludest	439 640,02	191 410,54	631 050,56
Lubatud netovõla ülemmäär ja netovõlakoormuse vahe	737 082,73	-185 566,40	679 123,35
Järeldus finantsdistsipliini meetmete täitmise osas	laenureserv olemas	tegelik laenukoormus ületab lubatud	laenureserv olemas, Tapa Vesi reservi arvel

Tamsalu Vesi AS-i puhul ületas 2018.aasta lõpu seisuga netovõlakoormus (377,0 tuh €) võrdluskriteeriumiks olnud näitajat 60% põhitegevuse tuludest (191,4 tuh €) 185,6 tuh € võrra - seega on olemasolev netovõlakoormus oluliselt suurem kui lubatud ülemmäär.

Tapa Vesi OÜ puhul oli ettevõtte netovõlakoormus negatiivne (-4,3 tuh €), kuna ettevõtte likviidsed varad ületasid ettevõtte võlakohustisi. Lubatud netovõlakoormuse ülemmäär oli arvestades võrdluskriteeriumit põhitegevuse tulud (732,7 tuh €) olemasolevast tasemest 737 tuh € võrra suurem. Kahe ettevõtte ühendamisega oleks tänu Tapa Vesi OÜ väga heale seisule finantsdistsipliini meetmete täitmisel ühendettevõtte netovõlakoormus lubatust oluliselt madalam.

Järeldused: Tamsalu Vesi AS-i olemasolev finantsseis on selline, mis võimaldab ettevõtte teeninduspiirkonna arendusprojekte ellu viia vaid Tapa valla ühise vee-ettevõtte raames. Ainuke alternatiiv sellele on ettevõtte omakapitali täiendava kapitali sissemaks tegemine kohaliku omavalitsuse poolt.

Tapa Vesi OÜ finantsseis on väga hea ning see oleks aluseks ka tugeva omafinantseerimisvõimega ühendettevõtte moodustumisele.